

Asia: VN/23361/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Rikosseuraamuslaitoksen organisaation ja rikosseuraamusalan koulutusjärjestelmän uudistamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kriminologisen kirjaston toiminta on turvattava

Kriminologisen kirjaston kaltaiset erikoiskirjastot ovat kehysorganisaatioilleen hyvin merkittävä resurssi. Kriminologinen kirjasto hankkii kokoelmiinsa keskeistä vankeinhoitoon ja kriminologiaan liittyvää kotimaista aineistoa, ja laitoksen tarpeisiin vastaavaa kansainvälistä tutkimustietoa. Erikoisaloja ovat rangaistusten täytäntöönpano, vankeinhoito, kriminologia, kriminaalihuolto, rikosensorjunta ja uhritutkimus. Kirjaston toiminta, tehtävät ja tavoitteet määritellään asetuksessa 15 § (30.6.2022/531), sekä Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä.

Vuonna 1978 perustetun Kriminologisen kirjaston käyttäjäkunta koostuu laitoksen työntekijöistä, rikosseuraamusalan opiskelijoista, sidosryhmätoimijoista sekä satunnaisista tiedontarvitsijoista. Kriminologisen kirjaston tehtävä Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen koulutustoiminnan tukena on yksi kirjaston merkittävimmistä rooleista. Opiskelijat saavat tiedonhankinnan opetusta ja ohjausta. Kriminologinen kirjasto tarjoaa rikosseuraamusalalla tarvittavaa uusinta tutkimustietoa työn tukena.

Laajemmassa mielessä Kriminologinen kirjasto on valtakunnallinen toimija, joka huolehtii oman alansa muistijäljestä monin tavoin. Se kerää ja säilyttää laadukkaasti kuratoituja aineistoja. Kirjaston kokoelmissa on n. 27 000 nimekettä. Asiantuntijoiden valitsemat tietoaineistot ja -hakemistot säästävät tiedontarvitsijan aikaa ja vaivaa jatkuvasti lisääntyvässä tiedonpaljoudessa: selvitys – ja tutkimustyön laatu paranee ja työ tehostuu. Kriminologinen kirjasto on liittynyt toimintavuoden 2026 alusta Kansalliskirjaston ylläpitämään Finna-palveluun, joka parantaa oleellisesti Kriminologisen kirjaston aineistojen löydettävyyttä.

Kriminologinen kirjasto on tarjonnut vuodesta 2017 asiakkailleen e- ja äänikirjoja Ellibs-alustan kautta. Kriminologisen kirjaston e-kirjapalvelu on uusissa ”älyvankiloissa” vankien käytössä sellipäätteillä joidenkin muiden julkishallinnon yleishyödyllisten palveluiden ohella. Kriminologinen kirjasto osallistuu myös vankilakirjastoissa tehtävään isoon kirjastojärjestelmään liittyvään uudistushankkeeseen.

Ainutlaatuisten aineistokokoelmien ohella asiantunteva henkilöstö on osa kriminologista informaatioresurssia. Henkilöstöä ei tule säästötarpeiden takia supistaa, sillä se merkitsisi Kriminologisen kirjaston toimintojen kannalta väistämätöntä palvelujen laadun heikennystä ja kirjastolle tärkeiden työsuoritteiden alasajoa.

On tärkeää, että Kriminologisen kirjaston toiminta turvataan nykyiseen tapaan lainsäädännön puitteissa, ja että sen toimintamahdollisuudet nähdään tärkeinä ja keskeisinä paitsi rikosseuraamusalalla, myös koko yhteiskunnassa.

Erikoiskirjastojen neuvosto esittää huolensa Kriminologisen kirjaston tulevaisuuden näkymättömyydestä rikosseuraamusalan uudistuksen valmistelutyössä sekä kannanoton Kriminologisen kirjasto toimintojen säilyttämisen puolesta.

Kultanen Virpi

Erikoiskirjastojen neuvosto (ErikN) - Erikoiskirjastojen neuvosto (ErikN) valvoo erikoiskirjastojen ja tietopalveluiden etua kansallisessa kirjastoverkossa.